

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

09 noiembrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție
în componență:

Președinte Nicolae Gordilă,
Judecători Iurie Diaconu, Elena Covalenco, Liliana Catan,
Ion Guzun,

cu participarea:

procurorului Sergiu Crijanovschi,
avocatului Valentina Arnaut,
condamnatului Meșcereacov Alexandr,
interpretului Adriana Condrațcaia,

a judecat, în ședință publică, cererea de revizuire împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 01 noiembrie 2013 și deciziilor Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 02 iulie 2014 și 22 ianuarie 2015, declarată de condamnatul

*Meșcereacov Alexandr Grigori, născut la
14 martie 1982, originar și locuitor al mun. Chișinău, str.
Ghioceilor 25, cetățean al R. Moldova.*

*Termenul de examinare,
în instanța de recurs: 13.09.2016 – 09.11.2016.*

Procedura de citare legal îndeplinită.

Procurorul s-a pronunțat pentru respingerea cererii de revizuire.

Avocatul și condamnatul au solicitat admiterea cererii de revizuire.

Asupra cererii de revizuire, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 14 iunie 2011, Meșcereacov Alexandr a fost condamnat în baza art. 95 alin. (2) Cod penal (1961) la 8 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip închis, începând cu 18.07.2010.

2. Instanța de fond a constatat că la 10 ianuarie 2002, aproximativ ora 17:00, inculpatul Meșcereacov A., aflându-se la domiciliul din str. Ghioceilor 25, mun. Chișinău, în timpul unei bătăi cu fratele Meșcereacov M., i-a aplicat ultimului

multiple lovituri cu mâinile și picioarele peste diferite părți ale corpului, cauzându-i leziuni corporale grave, în rezultatul cărora victima a decedat.

3. Procurorul a declarat apel, solicitând casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie condamnat în baza art. 88 pct. 6) Cod penal (1961) la 18 ani închisoare.

Apelantul a invocat că instanța de fond eronat a dispus recalificarea acțiunilor inculpatului în baza art. 95 alin. (2) Cod penal (1961), dat fiind că pe parcursul judecării cauzei s-a constatat cu certitudine intenția inculpatului de a săvârși anume infracțiunea de omor, cu o deosebită cruzime.

3.1. Avocații Maxim Belinschi și Veaceslav Țurcan la fel au declarat apel, solicitând casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie achitat.

Apelanții au indicat că inculpatul nu a săvârșit infracțiunea incriminată.

4. Potrivit deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 07 decembrie 2011, apelurile au fost respinse ca nefondate.

Instanța de apel a reținut că sentința este legală și întemeiată.

5. Procurorul a declarat recurs ordinar, în care a solicitat casarea acestei decizii și dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Recurentul a invocat că acțiunile inculpatului întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 88 pct. 6) Cod penal (1961), iar reîncadrarea acțiunilor acestuia de către instanța de judecată în baza art. 95 alin. (2) Cod penal (1961), este contrară legii și nefondată.

5.1. A declarat recurs ordinar și avocatul Alexandru Zmeu, în care a solicitat casarea deciziei menționate și dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Recurentul a indicat că în acțiunile inculpatului lipsesc elementele constitutive ale infracțiunii incriminate.

5.2. Inculpatul la fel a declarat recurs ordinar, în care a solicitat casarea hotărârilor adoptate și pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie achitat.

Recurentul a relevat că vinovăția lui nu a fost dovedită, fiindu-i încălcat dreptul la un proces echitabil.

6. Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 29 ianuarie 2013, recursurile avocatului inculpatului au fost respinse ca inadmisibile.

Recursul declarat de procuror a fost admis, casată decizia atacată și dispusă rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Instanța de recurs a statuat că recursurile apărării sunt neîntemeiate.

Totodată, instanța de apel s-a limitat la o motivare insuficientă și contrară probelor administrate, or acestea confirmă vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 88 pct. 6) Cod penal (1961).

7. Potrivit deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 01 noiembrie 2013, apelul procurorului a fost admis, casată sentința și pronunțată o nouă hotărâre.

Meșcereacov Alexandr a fost condamnată în baza art. 145 alin. (1) Cod penal, cu aplicarea prevederilor art. 385 Cod de procedură penală, la 8 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip închis, începând din 10 iulie 2009.

Instanța de apel a constatat că la 10.01.2002, aproximativ orele 17.00, inculpatul Meșcereacov A., aflându-se la domiciliul din str. Ghiocilor 25, mun. Chișinău, în timpul unei bătăi cu fratele său Meșcereacov M., i-a aplicat ultimului multiple lovituri cu mâinile și picioarele și cu un obiect contondent dur peste diferite părți ale corpului, cauzându-i, conform raportului de expertiză medico-legală nr. 125 din 25.02.2002, vătămări corporale grave, periculoase pentru viață, în rezultatul cărora victima decedat la fața locului în scurt timp. Apoi, inculpatul a îngropat cadavrul victimei sub podeaua casei și a plecat într-o direcție necunoscută, ascunzându-se de organul de urmărire penală.

Instanța a reținut că vina inculpatului este dovedită prin probele administrate și i-a reîncadrat acțiunile lui de la art. 88 Cod penal (1961) la art. 145 alin. (1) Cod penal (2002), din motiv că a intervenit o lege mai favorabilă inculpatului.

8. Procurorul a declarat recurs ordinar, în care a solicitat casarea acestei decizii și dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Recurentul a invocat că instanța de apel greșit a încadrat acțiunile inculpatului, deoarece neîntemeiat a exclus calificativul „cu deosebită cruzime”, apreciind eronat probele administrate în acest aspect.

8.1. A declarat recurs ordinar și avocatul Tatiana Gaeva, în care a solicitat casarea deciziei menționate și menținerea sentinței, dar cu stabilirea unei pedepse mai blânde.

Recurenta a invocat că inculpatul a fost ilegal condamnat în baza art. 145 alin. (1) Cod penal.

8.2. Inculpatul la fel a declarat recurs ordinar, în care a solicitat casarea hotărârilor adoptate și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să fie achitat sau să-i fie stabilită o pedeapsă mai blândă.

Recurentul a relevat că hotărârile adoptate sunt ilegale.

9. Prin decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 02 iulie 2014, toate recursurile au fost declarate inadmisibile, ca fiind vădit neîntemeiate.

Instanța de recurs a statuat că argumentele recurenților sunt neîntemeiate, că fapta inculpatului corect a fost încadrată în baza art. 145 alin. (1) Cod penal.

10. În virtutea prevederilor art. 466 Cod de procedură penală, hotărârile judecătorești au devenit irevocabile.

11. Condamnatul a declarat recurs în anulare, în care a solicitat casarea hotărârilor adoptate și dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel, în alt complet de judecată.

Recurentul a invocat că instanțele de judecată insuficient au analizat circumstanțele cauzei și eronat au încadrat acțiunile lui.

12. Potrivit deciziei Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 22 ianuarie 2015, recursul a fost declarat inadmisibil, deoarece nu îndeplinește cerințele de conținut.

Instanța de recurs a reținut că în recurs nu sunt invocate circumstanțe ce pot fi considerate un viciu fundamental.

13. La 22 august 2016, condamnatul a depus o cerere, în care solicită revizuirea hotărârilor adoptate, cu reducerea pedepsei stabilite.

Revizuentul a invocat că la 16.02.2016, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a pronunțat hotărârea în cauza Meșcereacov c. Republicii Moldova, din conținutul cărei rezultă violarea art. 3 CEDO. Încălcarea nu a fost constatată de către instanțele de judecată care i-au stabilit pedeapsa. Astfel, urmează a-i fi aplicate prevederile art. 385 alin. (4) Cod de procedură penală.

14. Judecând cererea de revizuire în raport cu materialele dosarului și motivele invocate, Colegiul penal, concluzionează că aceasta urmează a fi respinsă din următoarele considerente.

Potrivit art. 464¹ alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile irevocabile pronunțate în cauzele în care Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat o încălcare a drepturilor sau a libertăților fundamentale ale omului pot fi supuse revizuirii dacă, cel puțin una dintre consecințele grave ale încălcării Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și a protocoalelor adiționale la aceasta, continuă să se producă și nu poate fi remediată decât prin revizuirea hotărârii pronunțate.

În sensul vizat se atestă că, prin hotărârea din 16 februarie 2016, CtEDO a statuat că în anul 2002, Procuratura a pornit urmărirea penală împotriva reclamantului acuzat de omor și în privința acestuia a fost emisă o încheiere de aplicare a arestului de către Judecătoria Buiucani la 14 februarie 2002. Având în vedere că reclamantul a părăsit țara, a fost dispusă darea acestuia în căutare internațională.

În decembrie 2010, reclamantul a fost reținut în Federația Rusă și extrădat în Moldova, unde la 29 decembrie 2010 a fost plasat în detenție, în baza mandatului de arest din 14 februarie 2002. Reclamantul a depus o cerere *habeas corpus* în care s-a plâns, printre altele, că n-a fost informat cu privire la mandatul de arest din 14 februarie 2002 în termen de șaptezeci și două de ore, cum este prevăzut de lege, și că nu au existat motive relevante și suficiente pentru a-l priva de libertate. Cu toate acestea, cererea a fost respinsă din mai multe motive, unul dintre care era că acesta se eschiva de autorități și că el putea să se eschiveze din nou. Mai târziu, mandatul de arest a fost prelungit de mai multe ori din motive similare, iar cererile de apel ale reclamantului au fost respinse. Ultima decizie cu privire la arestul său a fost eliberată de Judecătoria Buiucani la 27 mai 2011. Prin această decizie arestul preventiv a reclamantului a fost prelungit până la 29 iunie 2011.

În timpul arestului, reclamantul a fost deținut în Penitenciarul nr. 13 din Chișinău în perioada 29 decembrie 2010 - 22 martie 2012 și după data de 10 ianuarie 2013. Reclamantul a susținut că celulele erau supraaglomerate și murdare; nu exista nici un sistem de ventilație; nu a fost suficientă lumină naturală, deoarece ferestrele erau foarte mici; plimbările zilnice durau doar o oră și mâncarea servită era de o calitate foarte proastă. În special, din cauza supraaglomerării fiecare deținut avea numai între 1,5 și 2 metri pătrați de spațiu disponibil în celule. Grupul

sanitar era separat de restul celulei printr-un perete cu o înălțime de 70 centimetri sau printr-o perdea și erau situate la o distanță de aproximativ 1,5 metri de la masa unde deținuții mâncau. Deținuților li se permitea să facă duș doar o dată pe săptămână și erau supuși fumatului pasiv.

La 14 iunie 2011, reclamantul a fost condamnat la 8 ani închisoare. După această dată nu au mai fost eliberate mandate de arest și acesta a continuat să fie deținut în baza sentinței menționate. Curtea nu a fost informată despre evoluția ulterioară a procesului penal împotriva reclamantului.

Reclamantul s-a plâns de condițiile inumane și degradante din Penitenciarul nr. 13, contrare articolului 3 din Convenție, care prevede că: „Nimeni nu poate fi supus la torturi, pedepse sau tratamente inumane sau degradante”.

Guvernul a susținut că reclamantul n-a epuizat căile de atac interne în ceea ce privește capătul de cerere în temeiul articolului 3. S-a făcut trimitere la jurisprudența Curții Supreme conform căreia compensarea prejudiciilor pentru condițiile precare de detenție pot fi atribuite persoanelor care au fost deja eliberate dintr-o astfel de detenție.

Curtea a reiterat faptul că a examinat în numeroase rânduri problema remediilor interne în ceea ce privește condițiile precare de detenție în Moldova (a se vedea Șarban c. Moldovei, nr. 3456/05, §§ 57-62, 4 octombrie 2005; Holomiov c. Moldova, nr. 30649/05, §§ 101-107, 7 noiembrie 2006; Istratii și alții c. Moldovei, nr. 8721/05, 8705/05 și 8742/05, § 38, 27 martie 2007; Mitrofan c. Moldovei, nr. 50054/07, §§ 32 și 33, 15 ianuarie 2013; Segheti c. Moldovei, nr. 39584/07, § 22, 15 octombrie 2013 și Shishanov c. Moldovei, nr. 11353/06, § 75, 15 septembrie 2015), și a ajuns la concluzia că de fiecare dată remediile sugerate de Guvern au fost ineficiente în ceea ce privește persoanele care continuă să se afle în detenție. În Malai c. Moldovei (nr. 7101/06, §§ 42-46, 13 noiembrie 2008), Mitrofan (citată mai sus, § 61) și Segheti (citată mai sus, § 38), Curtea a constatat o încălcare a articolului 13 din Convenție din cauza lipsei unor remedii naționale efective în ceea ce privește condițiile inumane și degradante de detenție, concluzionând că „nu a fost demonstrat că au existat recursuri efective în ceea ce privește plângerea reclamantului în baza articolului 3”, în ceea ce privește condițiile de detenție. Având în vedere că jurisprudența Curții Supreme invocată de Guvern este similară cu cea citată de aceste state în cazurile menționate mai sus, Curtea nu a stabilit nici un motiv să se îndepărteze de această constatare în cazul de față.

De asemenea, plângerea reclamantului cu privire la condițiile de detenție în Penitenciarul nr. 13 implică întrebări de fapt și de drept, care sunt suficient de serioase încât determinarea lor să depindă de o examinare a fondului și că ***nu a fost stabilit niciun temei pentru declararea cererii ca inadmisibilă. Prin urmare, Curtea a declarat-o admisibilă.***

Reclamantul a susținut că detenția sa în condițiile din Penitenciarul nr. 13 a constituit tratament inuman și degradant.

Guvernul a declarat că aceste condiții de detenție în Penitenciarul nr. 13 nu au constituit tratament inuman și degradant și a susținut că ele au fost îmbunătățite considerabil din momentul constatării Curții că acestea au constituit o încălcare a articolului 3.

Curtea a reiterat principiile generale referitoare la condițiile de detenție prevăzute în *Ostrovar c. Moldova* (nr. 35207/03, §§ 76-79, 13 septembrie 2005).

Condițiile precare de detenție în acest centru de detenție predominau în anii 2008, 2009 și 2010, fapt care a fost constatat de către raportorul special al Națiunilor Unite privind tortura și alte tratamente severe, inumane și degradante, precum și de Ombudsmanul din Moldova. Guvernul nu a prezentat nici o dovadă în sprijinul poziției sale prin care s-ar confirma faptul că în Penitenciarul nr. 13 au avut loc îmbunătățiri considerabile în ultimii ani. În astfel de circumstanțe, nu există motive ca Curtea să se îndepărteze de concluziile formulate în hotărârile sale anterioare (a se vedea constatările în cauzele *Hadji c. Moldovei*, nr. 32844/07 și 41378/07, § 20, 14 februarie 2012; *Silvestru c. Moldovei*, nr. 28173/10, 13 ianuarie 2015; *Pisaroglu c. Moldovei*, nr. 21061/11, 03 martie 2015). Astfel, Curtea a considerat că suferințele îndurate de către reclamant în timpul detenției sale în Penitenciarul nr. 13 au depășit nivelul inevitabil de suferință specific detenției și a atins nivelul de severitate cerut de articolul 3 al Convenției. Prin urmare, a avut loc o încălcare a articolului 3 al Convenției.

Curtea a observat cu îngrijorare natura persistentă a problemelor privind condițiile precare de detenție din Penitenciarul nr. 13 din Chișinău. Aceasta a menționat că a constatat încălcări ale articolului 3 al Convenției în repetate rânduri, în special în ceea ce privește acest penitenciar (a se vedea, *Shishanov*, § 127, citată mai sus) și că, din păcate, problema continuă să persiste. Prin urmare, curtea a îndemnat autoritățile să ia măsurile corespunzătoare pentru a pune capăt acestei probleme, care pare a fi una de sistem.

Reclamantul s-a plâns în temeiul articolului 5 §§ 1 și 3 din Convenție că detenția sa nu s-a bazat pe o bănuială rezonabilă că el ar fi comis o infracțiune și care nu a fost bazată pe motive relevante și suficiente. Cu toate acestea, el nu a justificat această plângere și Curtea a notat că, la 14 iunie 2011, reclamantul a fost condamnat în baza aceluiași acuzații pe baza căror el a fost plasat în arest preventiv. Mai mult, Curtea a observat că unul dintre motivele principale invocate de instanțele naționale pentru a plasa reclamantul în arest preventiv a fost faptul că el s-a ascuns într-o altă țară timp de 8 ani. În astfel de circumstanțe, ***Curtea a considerat această plângere ca fiind vădit nefondată. Prin urmare, aceasta urmează a fi declarată inadmisibilă*** în conformitate cu articolul 35 §§ 3 și 4 din Convenție.

De asemenea, ***reclamantul s-a plâns în temeiul articolului 5 § 1***, asupra faptului că după 29 iunie 2011, după expirarea ultimului mandat de arest a expirat, detenția sa a fost ilegală. Curtea a reamintit că arestul preventiv începe în momentul în care persoana este luată în custodie și se termină atunci când deținutul este fie eliberat, fie condamnat, chiar dacă numai de primă instanță (a se vedea, printre alte autorități *Kalashnikov c. Rusiei*, nr. 47095/99, § 110 și *Solmaz c.*

Turciei, nr. 27561/02, §§ 23-24). Având în vedere că reclamantul a fost condamnat la 14 iunie 2011 la 8 ani de închisoare, detenția după această dată nu a mai constituit un arest preventiv, ci detenție „după condamnare” în conformitate cu articolul 5 § 1 (a) din Convenție. Prin urmare, **acest capăt de plângere este în mod vădit nefondat și, de asemenea, urmează să fie declarat inadmisibil în conformitate cu articolul 35 §§ 3 și 4 din Convenție.**

Reclamantul sa plâns în continuare în conformitate cu articolul 5 §§ 2 și 3 al Convenției, precum că, la plasarea sa în detenție la 29 decembrie 2010, el nu a fost adus imediat în fața unui judecător și nu a fost informat în termen de 72 de ore cu privire la mandatul de arest emis la 14 februarie 2002. Curtea a notat că reclamantul a făcut această afirmație, pentru prima dată în cererea sa depusă la 19 septembrie 2011. Prin urmare, plângerea a fost depusă cu mult după șase luni de la presupusa încălcare și urmează a fi declarată inadmisibilă în conformitate cu articolul 35 §§ 1 și 4 din Convenție.

În cele din urmă, reclamantul s-a plâns că detenția sa prelungită a încălcat dreptul său de a fi prezumat nevinovat ceea ce a constituit, prin urmare, o încălcare a articolului 6 § 2 din Convenție. Cu toate acestea, el nu a justificat această plângere. În astfel de circumstanțe și având în vedere materialul din dosar, Curtea n-a identificat nici un semn de încălcare privința acestui capăt de plângere. **Prin urmare, aceasta urmează a fi declarată inadmisibilă în conformitate cu articolul 35 §§ 3 și 4 din Convenție.**

Potrivit art. 41 din Convenție - în cazul în care Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al părții contractante interesate nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea trebuie, dacă este necesar, să asigure despăgubirea părții vătămate”.

Reclamantul a pretins suma de 15.000 euro cu titlu de prejudiciu moral suferit.

Curtea, în unanimitate, a declarat plângerea cu privire la articolul 3 admisibilă, iar restul plângerii inadmisibilă.

A hotărât că a avut loc o încălcare a articolului 3 din Convenție.

A hotărât că statul pârât trebuie să plătească reclamantului, în termen de 3 luni de la data la care hotărârea devine definitivă în conformitate cu articolul 44 § 2 al Convenției, următoarele sume, care vor fi convertite în valuta națională a statului pârât conform ratei de schimb aplicabile la data efectuării plății: 4,500 euro, plus orice taxă care poate fi percepută, cu titlu de prejudiciu moral; 800 euro, plus orice taxă care poate fi percepută reclamantului, cu titlu de costuri și cheltuieli.

A respins cererea de satisfacție echitabilă pentru surplus.

Astfel, CtEDO, în cazul condamnatului Meșcereacov Alexandr, a constatat doar încălcarea art. 3 din Convenție, în aspectul condițiilor inumane și degradante de detenție din Penitenciarul nr. 13, celelalte alegații ale ultimului fiind declarate inadmisibile.

Totodată, prescripțiile din art. 325 alin. (1), 385 alin. (4) și 464¹ alin. (1) Cod de procedură penală, relevă clar și fără echivoc că pot fi supuse revizuirii hotărârile

irevocabile dar în cazul în care CtEDO a constatat încălcări grave ale Convenției comise doar în cadrul judecării fondului cauzei penale, privind învinuirea concretă formulată condamnatului, și acestea încălcare continuă să se producă.

Însă, din hotărârea nominalizată supra a CtEDO nu rezultă că condițiile inumane și degradante de detenție din Penitenciarul nr. 13, care au generat încălcarea art. 3 din Convenție față de Meșcereacov Alexandr, ar fi afectat cumva judecarea pricinei și pronunțarea hotărârilor irevocabile în cauza penală a ultimului.

Prin urmare, încălcările drepturilor și libertăților fundamentale ale condamnatului Meșcereacov Alexandr, prevăzute de art. 3 din Convenție și constatate de CtEDO în hotărârea din 16 februarie 2016, nu constituie, prin natura sa, temeieri pentru revizuirea hotărârilor judecătorești irevocabile, adoptate în cauza de pe rol, din categoria celor prescrise în art. 464¹ alin. (1) Cod de procedură penală, cererea de revizuire fiind, astfel, una neîntemeiată (*pct. 6., 7., 9. 12, 13. din decizie*).

Conform art. 464¹ alin. (10) Cod de procedură penală, instanța respinge cererea de revizuire în cazul în care constată că este neîntemeiată.

Rezultă că, odată ce cererea de revizuire este neîntemeiată, ea urmează a fi respinsă (*pct. 13. din decizie*).

15. Conform art. 464¹ alin. (10) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E:

Respinge ca neîntemeiată cererea de revizuire declarată de condamnatul Meșcereacov Alexandr Grigori împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 01 noiembrie 2013 și deciziilor Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 02 iulie 2014 și 22 ianuarie 2015.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 30 noiembrie 2016.

Președinte:

Nicolae Gordilă

Judecători:

Iurie Diaconu

Elena Covalenco

Liliana Catan

Ion Guzun